

Asr-ı saadet bahsi kapandı mı?

İnsan hayatının keyfiyeti kelimelerde gizlidir. Meselâ, ilk defa milâdın 12. yüzyılında Fransız diline giren "toplum" (société) kelimesi zamanla modern medeniyetin keyfiyetini tanımak için vazgeçilmez oldu. Bu kelimedenden sıfat yapmak, yani sosyal diyebilmek için 400 yıl geçmiş. Yani Avrupalılar ancak 16. yüzyılda toplumsal bir vakıadan sözedebilmişler. Türkçe toplumsal'ın uzak bir geçmişi yok. İlk önce "içtimaî" diyen Ziya Gökalp.

Demek oluyor ki önceleri insanların bir arada bulunuşları farklı kelimelerle adlandırılıyordu. Toplum, toplumsal gibi kavramlar aracılığıyla düşünmek modernliğin bir ürünü. Günümüzde bu

kavramlar iletişimin neredeyse ilacı yerine geçiyor. Seneler boyunca kolaylıkla kapitalist toplum, sosyalist toplum, İslâm toplumu deyiverdik. Bu yetmiyormuş gibi toplum kelimesinin hiç bilinmediği zamanları da ilkçağ toplumu, ilkel komünal toplum gibi, kendi zamanına göre yeniden anlamlandırılması, adlandırılması gereken oluşumları da bu ifadeye sığdırılmasını yerinde saydık. Bu kabulün rahatlığı içinde zaman zaman asr-ı saadeti bir toplum modeli gibi görme eğilimi-

İSMET
ÖZEL

ne kaptırdık kendimizi. Böyle bir bakış tarzının modern anlayışlarla teşevvüşe uğramış bir tuhafliktan ibaret olduğunu görmezlikten geldik.

Sonra ne oldu? Toplum tasarımları bahsi kapanınca, biz de asr-ı saadet bahsini kapattık. Oysa bir müslüman olarak bileydik ki asr-ı saadeti "saadet asrı" kılan, o müddet içinde son peygamberin dünya hayatında yer alışıydı; o zaman bilirdik ki bütün saadet Allah Rasulü Muhammed sallallahü aleyhi ve sellem'in yaşıyor oluşuyla bağlantılıdır. O dönemden ideal bir toplum modeli çıkarmaya kalkışmak olsa olsa modernist bir yaklaşım olurdu ki zihnini böyle yaklaşıma ayarlayanlar asr-ı saadetin saadetinden nasibini almaktan vazgeçmeyi de göze alabilirdi. Bunu hiç bir müslümanın bilerek göze almayacağını beklediğimiz için asr-ı saadet denilince ne anlamamız gerektiğini bir kez daha hatırlatmanın faydadan âri olmadığı kanaatindeyiz.

Ashab saadet içindeydi çünkü bundan böyle insanlar arasından bir peygamberin sahabesi olma imkânına, imtiyazına, şerefine sahip kimse çıkmayacaktı. Ashab saadet içindeydi çünkü onlar bilmediklerini sormak imkânını, imtiyazını, şerefini kullanabilen son insanlardı. Ashab saadet içindeydi çünkü kıyamete kadar onların yaşadıklarının ölçüsünde derin anlamlı ve insanlara ölçü sağlayacak hadiseler vuku bulmayacaktı. Bütün bu sebepler ve bunlara benzer sayamayacağımız kadar çok sebep yüzünden sahabenin vardığı makama hiç bir velînin ulaşamayacağını söylemek bir bedahati dile getirir.

Asr-ı saadeti bir toplum biçimi imiş gibi düşünmek, bir toplum biçimini oluşturan şartların yeniden ele geçirilebileceği düşüncesini de beraberinde getireceği için tehlikeli ve yanıltıcıdır. Bu yanıltıcı toplumların evrimi, ilerleme ve gelişme gibi modern hurafelerden vazgeçemeyenler düşer. Bilgilenmeyi işe koşulan bir araç saymayan kişiler bu modern anlayışların doğuracağı zarara uğramayacak, bu çukura düşmeyecektir.